

Krizlerin Merkezi Koordinasyon Yönetiminin Yeniden Yapılanması Hakkında Bir Öneri;

KRİZ YÖNETİM KOORDİNATÖRLÜĞÜNÜN KURULMASI

Cengiz ÇAĞIRTEKİN
AFAD Uzmanı

GİRİŞ

Günümüzde çok sık meydana gelen doğal afetlerin yanında insan ve teknolojik kaynaklı afetler, ülkeler ve insanlar üzerinde yıkıcı etkileri arttırmakta afet ve acil durumlar günlük yaşamın önemli ve etkili bir unsuru haline gelmiş bulunmaktadır. Meydana gelen afetlerin, zararları ve yıkıcı etkilerinin arttığı istatistiki veri-

lerde de ortaya çıkmaktadır. 2019 yılında yayınlanan *Dünya Afet Raporuna göre*, yıl boyunca toplam 308 büyük afet yaşandığı, bu afetlerde 97.6 milyon insanın doğrudan etkilendiği, 24.306 kişinin hayatını kaybettiği ve bu afetler nedeniyle 103 milyar USD (ABD Doları) ekonomik kayıp meydana geldiği belirtilmektedir. Yine, yapılan araştırmalarda; 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren, dünyada yaşa-

Kriz koordinatörü ve ekibi, kriz yönetim faaliyetlerinin planlanması, organize edilmesi ve uygulanmasını sağlayacak uzmanlardan seçilmelidir.

Kaynak: <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/deprem-bolgesine-yardim-ve-destekler-suruyor/2809359>

nan kaydedilmiş afetlerin sayısında % 250, etkilenen insanların sayısında % 500 ve afetlerin toplam maliyetlerinde % 1.500 artışlar olduğu görülmektedir.

Meydana gelen afet/krizler nedeniyle, afet farkındalığı ortaya çıkmakta ve yaşanan olaylar küresel ve ulusal medya organları vasıtasıyla insanlara duyurulmaktadır. Süreç kapsamında, olayların etkilerinin önlenmesine yönelik afet öncesi hazırlıkların yeterli olmayışı, müdahale döneminde yapılan eksik veya yanlış faaliyetler medya ve kamuoyunun dikkatinden kaçmamaktadır. Oluşan tepkiler ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının yönetici ve çalışanlarına yönelmekte, konuları sorgulanmakta, yürütülen yetersiz faaliyetler kriz yönetimi çalışmalarına gölge düşürmektedir.

Belirli standartlar doğrultusunda müdahale çalışmalarında hızlı ve doğru müdahale yapıp kriz doğru bir biçimde yönetilerek faaliyetlere ilişkin kamuoyuna zamanında bilgi verilmesi durumunda, zihinlerdeki kuşular giderilmekte ve yapılan başarılı çalışmalar takdir görmektedir.

Diğer alanlarda olduğu gibi kriz anlarında hizmet veren kamu yönetimi

mi sisteminin olağanüstü durumlardaki başarısı; kurumsal yapısının bir sonucu olarak ehliyetli ve liyakatli yöneticiler ve çalışanlar sayesinde olduğu kadar, afet yönetimi sistemini sürdüren kurumsal yapılanmanın kendisi sayesinde. Öte yandan kriz yönetim sürecinin çalışma usul ve esasları belirlenmiş, tüm paydaşlar ve görevlilerce bilinen çalışma sistemine bağlı olduğu unutulmalıdır.

Kamu otoritesi, krizlere karşı bakanlık, kamu kurum ve kuruluşları ile valilikler olası afet veya krizlerin en az hasarla atlatılması amacıyla teşkilatlanmaya gidilmesini istemiştir. Yönetimde sürat, verimlilik ve koordinasyon açısından aynı işi yapan kurumların tek çatı altında toplanması amaçlanırken benzer hizmetlerin bakanlıklar, kurumlar ve valiliklerin AADYM, 112 çağrı merkezleri, KGYS ve GAMER gibi merkezleri eliyle yürütülmesi için yönetim merkezi kurulmaları devam etmektedir. Kurumsallaşmanın belli bir disiplin ve bütünlük içinde yapılması gerekirken nüfusu 50 bini geçen ilçelerde yönetim merkezleri kurulmasının zorunlu tutulması, il ve ilçe belediyelerinde kurulmaya başlayan merkezlerinin çoğalması başta iletişim, koordinasyon ve

müdahale faaliyetlerinde yetki ve görevler açısından bakıldığında kurgulanan sistemin hızlı ve ahenk içerisinde yürütmesine engel olması yüksek ihtimaldir.

Bu çalışmada; doğal afetlerde ülkenin tamamını veya büyük bölümünü etkileyebilecek bir krizde veya krizin yönetimi ile ilgili kamu kuruluşunun desteğe ihtiyaç duyması halinde merkezi koordinasyonu yapmak üzere üst yönetim koordinatörlüğü kurulması, çalışma usul ve esaslarının belirlenip normal ve olağanüstü durumlarda nasıl görev yapması gerektiği anlatılmıştır. Bakanlık, kurum ve kuruluşlar normal ve olağanüstü durumlarda icra edecekleri faaliyetlerini önerilen modeli kendilerine uygun hale getirebilecekleri, faaliyetlerin standartların belirlenmesi ile tüm paydaşlarla ortak dil, mevzuat ve uygulama birliğinin de sağlanabileceğine değinilmiştir.

1. BÖLÜM - AFET/KRİZ POLİTİKASINDA DEĞİŞİKLİĞE GİDİLMESİ

Ülkemizde afet ve acil durumlar sıklıkla meydana gelmekte, bu deneyimin bir sonucu olarak büyük ve önemli krizlerle başa çıkabilecek bir kriz yönetimi sistemi genel hatlarıyla mevcuttur. Bununla birlikte, son dönemde meydana gelen afet ve acil durumlarda ortaya çıkan eşgüdüm ve müdahale sorunlarının da gösterdiği gibi, öncelikle afet/kriz ayrımının yapılarak afet yönetiminin; riski, kriz yönetiminin ise afetle birlikte oluşan kaotik ortamın etkilerini gidermeye yönelik çalışmaların eşgüdümünü sağlamak için afet yönetim anlayışının yeniden yapılanmasına veya mevcut yapının yenilenmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

Bu yaklaşımı ve yorumu destekler mahiyette Afet Yönetiminde Etkinlik T. C. Kalkınma Bakanlığı Özel İh-

Kaynak: <https://tr.euronews.com/2023/02/09/tarihteki-en-cok-can-kaybinin-yasandigi-4-depremden-ikisi-antakyada-oldu>

tisas Komisyonu Raporu'nda "Afet yönetimi (kendi içinde de dallara ayrılan) bir uzmanlık konusudur. Devlet, farklı uzmanlık alanlarının disiplinler arası çalışmalarını koordine ederek uzmanlığı etkin kılan bir afet yönetimi yapısını kurmak ve devamlılığını sağlamakla görevlidir." denilmektedir.

Afet yönetimi daha çok risk ve iyileştirmeye yönelik tedbirlerin alınması, yönetilmesi, afet sonrası zararlarının azaltılması, afetlere karşı hazırlıklı olunması, toplumun tüm imkân ve kaynaklarının afet öncesi ve sonrası iyi yönlendirilmesi olarak kabul edilmelidir.

Afetin meydana gelmesi ile müdahale çalışmalarının koordinesi, organizesi, takibi ve kontrolü afet yönetimi yerine kriz yönetim alanında değerlendirilmeli, kriz yönetiminin afet yönetimini de içine alan kriz öncesi, kriz anı ve kriz sonrası da içeren süreç ve sonuç odaklı çalışmalardan oluşan bir sistemler bütünü olduğu, her afetin bir krize neden olduğu ancak her krizin bir afetten kaynaklanmadığı yaklaşımı genel bakış açısı olmalıdır.

2. BÖLÜM - KRİZ YÖNETİM ÜSSÜNÜN KURULMASI

Ülkemizin doğal ve doğal olmayan krizlere açık bir ülke olması nedeniyle, ortaya çıkabilecek krizlerin tüm safhalarında gerçekleştirilen faaliyetlerin etkin olması için afet/kriz yönetiminin değişen şartlara ve ihtiyaçlara göre yeniden düzenlenmesi önem arz etmektedir. Bunu yaparken de krizin genel kabul görmüş ilkeleri dikkate alınarak, ülkelerin kriz yönetim sistemlerini bilen ve afet bilimine vakıf olan, kriz, afet ve acil durumların yönetimlerinde bulunup, bilgi birikimi, tecrübe ve beceri sahibi olan ehliyetli bir ekibin mevcudiyetinin sağlanması,

korunması ve sürekliliği önemli bir husustur. Ülkemizin kriz, afet ve acil durumlara karşılaşma sıklığı göz önüne alındığında mümkün olan en kısa sürede planlı ve hızlı şekilde yapılarak kriz yönetim koordinatörlüğü kurulması gündeme gelmelidir.

Üst kriz yönetim merkezinin kurulmasının uygun görülmesi halinde Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatında olmalıdır. Kriz yönetimi yapısının en üst makama bağlı şekilde kurgulanmasının sebebi, eşgüdüm mekanizmasının daha etkili yerine getirilmesinin yanında yapısal bir yaklaşımla kurumsal hafızaların reflekslerinin hızından faydalanmak, en nihayetinde zaman yükünü azaltıcı bir tedbir almak olarak da değerlendirilmelidir.

Böyle olması ile kamu otoritesini kullanması yönünden diğer kuruluşlar üzerinde etkinliğine ve ortak "yöneten" algısının kurumlar arasında kabulüne neden olacaktır. Bu yapılmaya giderken önemli unsurlardan biri de merkezi eşgüdüm mekanizmasının belirtilen kriz yönetimi merkezi tarafından basit,

etkili ve verimli bir biçimde yerine getirmesi yapılanmadaki esnek ve yatay hiyerarşiye bağlı olduğu dikkate alınmalıdır.

Koordinatörlüğün; üst kurul statüsünde politikalar üretecek, standart belirleyecek, düzenleyici ve denetim yetkisine sahip olacak şekilde düzenlenmesi; krizlerde görev alacak ilgili teşkilatların plan esaslarını belirleyecek, merkez tatbikatlarında düzenleyici olacak, yerel tatbikatlarda denetleyici olacak, ortaya çıkabilecek aksaklıklar için düzenlemeler yapacak beceri ve uygulama kabiliyetine sahip olması gerekmektedir.

Koordinatörlüğün, krizi yönetmenin yanı sıra, olası kriz durumlarına hızlı ve etkili çözümleri basit ve esnek biçimde üretmesini sağlayacak bir yapıda olması, başarılı bir kriz yönetimi sisteminin küresel seviyede kabul görmüş anahtarı olarak kabul edilmelidir. Ülkemizin sahip olduğu tecrübenin belirtilen yapı ile bütünleştirilmesi sonrasında küresel seviyede örnek teşkil edecek ve sonuçları itibarıyla "aslanan insan hayatı" düsturunu hayata geçirebilecek

Kaynak: <https://www.yenisafak.com/gundem/yardimlar-heba-olmasin-koordinasyon-kurulmadan-gonderilen-yardimlarin-bir-kismi-sokaklara-atiliyor-4507043>

Kaynak: <https://www.bbc.com/turkce/articles/c72dkwp2v1ro>

yapı, günümüz güvenlik yaklaşımlarına yeni bir boyut getirecektir.

Oluşturulacak bu yapı sonrası ülkemizin kriz, afet ve acil durum politikasının gözden geçirilerek yeniden güncellenmesi, basit, esnek, etkili, verimli, bürokrasiye yer vermeyen, nitelikli, herkesçe anlaşılabilir, dinamik bir kriz yönetim sisteminin kurgulanması, kurgulanan yönetim sistemi sonrası kamunun yeniden yapılandırılması veya sistemin genel çerçevede kriz yönetimi yapılmasına uygun hale getirilmesi ve bu oluşumda görev alacak aktörlerin eğitimleri ile oluşacak kriz yönetim sisteminin yasal, teknik ve idari düzenlemelerin yapılması ile meydana gelebilecek olası krizlerde olumlu etkilerini gösterecektir.

Olası krizlerin öncesi, sonrası ve sonrası yapılacak faaliyetlerin yönetimi için herhangi bir birimin kurulması yeterli değildir. Krizlerin iletişim, koordinasyon ve yönetiminin nasıl ve

hangi şekilde çalışması gerektiği konusunda, çalışma usul ve esasta bütünlük ve birlikteliğin halen sağlanmadığı görülmektedir. Birçok olayda kurum, kuruluş ve ilgililer bir araya gelmekte ama özellikle iletişim ve koordinasyon konusunda beklenen performans gösterilememektedir. Krizlerin asgari düzeyde atlatılması için koordinatör kurum ile diğer görev alacakların, öncelikle afetin yönetiminden sorumlu kuruluşun otoritesinin güçlendirilmesi, nitelikli iş gücüne sahip olması ve belli bir usul ve esaslar dahilinde çalışması ile yakından ilgilidir. Kurulacak birimin, meydana gelebilecek krizlerde, konusunda uzman personel yanında belli bir disiplin ve çalışma sistemi ile müdahil olması halinde başarılı çalışmalar yapacağı değerlendirilmektedir.

Bu bağlamda; Ülkemizin afet ve krizleri ülkesi olduğu ve son zamanlarda afetler farklı ve çok sık yaşan-

maya başladığından bilgi çağı ve küreselleşmenin temel dinamiklerinin göz önüne alınmasının yanında değişen ve gelişen şartların da değerlendirilip yeniden yapılanmaya veya mevcut sistemin aksayan ve zafiyete neden olan unsurlarının giderilerek yönetilmesi amacıyla koordinatörlük kurulması ve ülke düzeyinde uygulanabilecek nitelikli kriz yönetim planına ihtiyaç duyulmaktadır.

Koordinatörlüğün kurulması sonrası kriz yönetimi konusunda bilgi ve tecrübeye sahip çalışanlar, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, ilgili diğer paydaşlar afet/krizlerin merkezi ve yerel koordinasyonu daha iyi yapılması için çalışmalarına devam etmelidir.

2.1. Koordinatörlüğün Teşkili

Kurulacak ve sürekli olarak görev yapacak Kriz Yönetim Koordinatörlüğünün yapısı; genel müdür/başkan, danışma/yardımcı destek birimi, kriz koordinatörü ile kriz yönetim ekibinden ve esnek bir yapılanmayla oluşması halinde ortaya çıkabilecek aksaklıklara hızlı çözüm üretebileceği dikkate alınmalıdır.

Danışma/yardımcı destek birimi; kriz koordinatörünün bilgisi dâhilinde; politikalar yapan, strateji geliştiren, merkezin iş ve işlemlerinin hızlı ve etkin şekilde yerine getirilmesi için sistem kurgulayan, kriz yönetiminde oluşabilecek aksaklıklara akılcı, gerçekçi ve uygulanabilir şekilde öneri sunup destek veren, konusunda uzman az ve nitelikli kişilerden oluşmalıdır.

Kriz koordinatörü ve ekibi, kriz yönetim faaliyetlerinin planlanması, organize edilmesi ve uygulanmasını sağlayacak uzmanlardan seçilmeli, olası krizlerde kayıp ve hasarların asgari düzeyde atlatılabilmesi için ortaya çıkan problemleri çözebilme

kabiliyetine sahip olmalıdır. Bunun yanı sıra kriz ekibine düşen diğer önemli bir görev de sürekli olarak kendini, krizle ilgili diğer teşkilatları, kişileri eğiterek ve geliştirerek krizlere hazırlamalıdır. Kriz yönetimi, yöneticileri ile çalışanları, esnek ve yaratıcı düşünceye sahip olmayı, objektif, cesaretli, grup çalışmasını benimseyen, her an harekete hazır, yeniliğe taraf olan, beklenmedik şartlara hazır bir grup ve sistemi içermelidir.

Büyük afet/krizlerde Cumhurbaşkanının "acil durum" ilan etmesi ile açılacak olan kriz yönetim merkezine; ilave olarak kriz kurulu üyeleri yani Cumhurbaşkanlığı kabine üyeleri ile ihtiyaç duyulması halinde krizin teknik özelliklerine ve ayrı uygulamalara esas olmak üzere bilim/danışma kurulu oluşturulması kriz yönetici ve çalışanlarına krizin yönetiminde önemli katkılar verecektir. Danışma/bilim kurulu en üst amire bağlı olarak görev yapmalı krize ilgili teknik bilgi veya diğer konularda üst yöneticilere, koordinatöre ve çalışanlara yardımcı olmak için teknik destek ve bilgi vermelidir.

Kriz kurulu üyeleri; Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanı Yardımcısı ile krizin türüne göre ilgili bakanlar/bakan yardımcılardan oluşmalıdır. Ba-

kan/bakan yardımcılardan oluşacak Kurul, krizle ilgili siyasi ve bürokratik kararların alınmasında önemli görevler yapacak, müdahale çalışmalarında sorumlu oldukları kurumlara talimatlar vererek kriz de verilecek hizmetlerin hızlı ve etkin bir şekilde yürütülmesini sağlayacaktır.

Koordinatörlüğün ihtiyaç duyulan alanlarda destekleyici ve geçici birimlerden oluşturulması; kriz yönetimi sisteminin esnekliğini yanında yönetimin basit, anlaşılır ve uygulanabilirliğini göstermekle birlikte asıl hedef olan kurumsallaşma temel nitelik olmalıdır.

Cumhurbaşkanlığı bünyesinde yasal otoritesi belirlenmiş ve ideal sayıda bilgili ve tecrübeli personel ile desteklenerek kurulan Koordinatörlük; olası İstanbul Depremi veya kısa süre önce yaşadığımız Karadeniz Selleri veya ülke geneli orman yangınları gibi toplumun tamamını veya büyük bölümünün hayatını kesintiye uğratan ve ülkenin sosyo ekonomik yapısını etkileyen olaylara müdahil olması halinde krizin etkilerinin en az hasarla atlatılmasına neden olacaktır. Bunun yapılabilmesi için de acil durum ilanı üzerine çekirdek kadroyu ideal personelle destekleyerek krizle ilgili bakanlık, kamu kurum kuruluşlar ile olayın

meydana geldiği valiliklerde tam kadro ve imkânlarla 7/24 uygulaması ile olaya müdahil olmalıdırlar.

2.2. Olağan durumlarda Yönetim Üssünün Çalışma Sistemi

Krizin her türüne karşı ihtisas birimleri kurulmalı, müdahale ve diğer aşamalarda rolü olan/olduğu değerlendirilen her kurum ve kuruluş burada temsil edilmelidir. Normal durumlarda koordinatörlüğün üst yöneticisine bağlı kriz koordinatörü, yardımcı/destek birimi ile krizin türüne göre; afet, sağlık, iç ve dış tehdit, sanayi ve maden kazaları ile ihtiyaç duyulan diğer hizmetler için alt çalışma grupları şeklinde oluşmalı ilgili kurum temsilcileri çekirdek kadro oluşturarak sekretarya görevini yerine getirmelidir.

Koordinatörlüğün görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları açıkça belirlenmeli, krizin büyük olması halinde hangi bakanlık, kurum ve kuruluşların görev alanına girdiğinin tespiti sonrası ihtiyaç duyulacak kadar personel çekirdek kadroya takviye edilmelidir. Sorumlu bakanlık, kurum ve kuruluşlar, oluşan krizin etkilerini en az hasar ve kayıpla atlatılması için kendi görev alanlarına giren krizleri hazırlamış oldukları müdahale planları kapsamında yönetmelidir. Krizin sona ermesi halinde diğer ilgililer asli kurumlarına dönüş yaparken, çekirdek kadro görevine devam etmelidir.

Aynı şekilde bakanlık, kamu kurum ve kuruluşları yönetim merkezleri açıp, ihtiyaç duyulan araç ve gereçlerle donatarak çekirdek kadro ile görev yapmalı olayın büyüklüğü ve etkisine yönelik olarak görevlilerin sayısı değişkenlik göstermelidir. Bu çerçevede, kriz yönetimi sisteminin kurumsallaşması, kriz ile ilgili her kurum ve kuruluşta yapılanmaya gidilmesiyle sağlanabilecektir.

Merkezi yapılanmaya ilave olarak, yerel düzeye; vali/vali yardımcısının başkanlığında sürekli bir kriz yönetim merkezinin kurulması ve ilde bulunan teşkilatların temsilcilerinin asli kadroda görevlendirilmesi sağlanmalıdır. Krizin büyüklüğü ve türüne göre ilgili koordinatörlüğün gözetiminde çalışıp, ihtiyaç duyulması halinde personel takviyesi yapılarak olaya müdahil olunmalıdır. Kriz etkilerinin sona ermesi halinde de çekirdek kadro hariç diğer personel kendi kurumlarında görevine devam etmelidir.

2.3. Krizlerde Yönetim Üssünün Çalışma Sistemi

Acil durum ilanı sonrası krizin yönetiminden sorumlu olan bakanlık, kurum ve kuruluş belirlenip olası krizin etkilerinin daha az kayıp ve hasarla atlatılabilmesi için yapılacak çalışmaların koordinatör kuruluşu tespit edilip, görev, yetki ve sorumlulukların bu kuruluşa ait olduğu diğer paydaşların ilgili birimin altında koordine bir şekilde çalışacağı kamu otoritesi tarafından belirtilmelidir.

Krizin türüne göre planlama, organizasyon ve koordinasyon konusunda başarılı bir kriz yönetimi için kurum ve kuruluşlardan farklı uzmanlık alanlarından gelen ortak terminoloji, ortak iletişim ve ortak hareket tarzı konusunda bütünleşmiş yapıya yani ekip çalışmasına uygun personelin çalışması sağlanmalıdır.

Bunun sağlanabilmesi için Cumhurbaşkanlığı/Cumhurbaşkanı Yardımcısı başkanlığında; kabine üyeleri, danışma/bilim kurulu ilave edilerek kriz koordinatörünün gözetiminde; planlama ve destek çalışma grubu, koordinasyon (müdahale) çalışma grubu ile kriz koordinatörüne yardımcı olması amacıyla medya ve halkla ilişkilerin yanında ihtiyaç duyulabilecek diğer çalışma gruplarından teşkil edilmelidir.

Planlama ve destek çalışma grubu; bu alanda bilgi birikimi, tecrübesi ve becerisi olan çalışma grubu başkanının altında; planlama ve strateji geliştirme, ulaştırma ve haberleşme, araç, gereç ve insan kaynakları, tahliye, yurt içi-dışı destek ve yardımlar, finans... gibi hizmetlerin verilmesi amacıyla alt birimler oluşturulmalıdır. Bu çalışma grubunun ana amacı krizin etki ve ihtiyaç analizleri yapılarak meydana gelen hasarın belirlenip ihtiyaç duyulan personel, araç gereç, tahliye, finans vb. ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarından temin edilerek bölgeye gönderilmesi için hizmetlerin nereden ve nasıl temin edileceğinin planlanması yanında olayın etkilerini azaltmaya yönelik stratejiler geliştirilmesidir.

Koordinasyon (müdahale) çalışma grubu; konuya hâkim, sakin, kararlı, insani ve mesleki becerisiyle olağanüstü durumlarda alışılmadık dışında pratik çözümler geliştirerek inisiyatif alıp uygulayabilecek grup başkanının gözetiminde; arama kurtarma, sağlık, güvenlik, yangın, tahliye, cenaze defin, kimlik tespit, acil barınma ve enkaz kaldırma... gibi ihtiyaç duyulacak diğer alt işlem gruplarından oluşmalıdır. Krizin etkilerinin en az hasarla atlatılması için ihtiyaç duyulacak kaynakların

en kısa sürede bölgeye gönderilmesini yönetmelidir. Ayrıca müdahale faaliyetlerinde kullanılacak kaynakları organize edip oluşabilecek diğer taleplerin karşılanması amacıyla ilgili birimlerle koordine edilerek olay bölgesine ulaştırılması ve bölgede yapılacak çalışmaların müdahalesini takip edip sonlandırılması üzerine çalışmalıdır.

Kriz koordinatörlüğünün yardımcı hizmet organlarından biri olan medya ve halkla ilişkiler birimi de; başkanın bilgisi dahilinde krizle ilgili olarak basın ve kamuoyunu doğru şekilde bilgilendirmek, halkın yanlış bilgilendirilmesine yol açabilecek haber ve yayınlara karşı ilgili makamlara iletmek, krizle ilgili yurtiçi ve yurt dışında yazılı ve görsel yayın ile sosyal medyada yer alan konuları takip etmek, değerlendirmek ve gerekli konularda üst makamları bilgilendirmek faaliyetlerini yürütmelidir.

Ana çalışma grupları içinde oluşan alt işlem birimleri kendilerine verilen görevlerde ilgili hizmet alanının planlanması, koordinesi ve yerine getirmesinde, grup başkanı, kendi işlem birimi ve diğer bakanlıklardaki muhatapları ile iletişimde olup bilgi, işbirliği ve müdahale koordinasyonunu hızlı ve net şekilde yapmalıdır.

Kaynak: <https://www.ekonomim.com/gundem/is-dunyasi-yardim-icin-yarisiyor-haberi-682290>

Önerilen çalışma sistemine kısaca “plan yap-koordine et” veya “plan-la-yönet” şeklinde özetleyebiliriz.

Bu oluşumun kurgulanıp hayata geçirilmesinde dikkat edilecek önemli husus; kriz merkezini oluş-

turken hiyerarşik kademelerin azaltılıp esnek yapıya dönüşerek, otoritenin tekilleşmesi, yetkinin merkezileştirilmesi, karar verici ekibin küçültülmesi, iş ve işlemleri yapacak görevlilerin bilgi birikimi, tecrübesi ve becerisine dikkat edi-

lerek nitelikli personelin istihdam edilip etkili ve süratli şekilde hizmetlerin yerine getirilmesidir. Bu öneri bazı kesimlerce sakıncalı gibi görünse de kriz yönetiminin temel ilkeleri olarak kabul edilmelidir.

SONUÇ

Bu makalede; meydana gelen doğal afetlerin sebep olduğu krizlerin etkilerini gidermeye katılacak kaynakların etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde kullanılması için krizin merkezi koordinasyonuna yönelik yapılacak çalışmaların organizesi için üst yönetim üssünün kurulması, organları ile yönetim merkezinin normal ve olağanüstü durumlarda çalışma şekli ve stratejisi hakkında öneride bulunulmuştur. Kurulacak birimin Cumhurbaşkanlığına bağlı olarak otoritesi güçlendirilmiş, nitelikli işgücü ile istihdam edilmesi gerekliliği vurgulanmıştır. Kurulması gereken yapının en önemli unsurunun merkezi-yerel tüm paydaşları kapsayacak şekilde teşkilatlanmış bir “Kurumsal” yapılanma olduğu çalışma boyunca defaaten vurgulanmıştır.

Krizin etkilerini önlemeye yönelik olarak yönetim, iletişim ve teşkilatlanma usul ve biçimleri her ülkenin kendine özgü şartları ve yönetim/idare biçimi göz önüne alarak yapılması esas olmalıdır. Ancak dikkat edilmesi gereken her krizin çözümleri farklı olmakla birlikte koordinasyon yönetiminin ortak ilkeleri çerçevesinde olduğundan, önerilen yapılanmayı kendilerine entegre ederek yönetim modeli oluşturabilirler. Önerilen bu model ve çalışma sistemi krizin en üst yönetimi yani Cumhurbaşkanlığı için kurgulanmakla birlikte, bakanlık,

kurum ve kuruluşlar kendi mevzuatı ile çalışma alanlarını dikkate alarak, yapacakları çalışmalara yönelik usul ve esaslarına model alabilirler.

Yönetim üslerinin kurulması yanında önemli bir konu da krizlerde kriz yöneticisi ile çalışanların bu konularda bilgi ve tecrübelerinin yanı sıra ilgili diğer alanlarda da eğitim almış olmaları ve akredite edilerek görev yapmalarıdır. Gözden kaçırılmaması gereken diğer bir hususta yönetim üssünün çalışma usul ve esaslarının tespit edilip tüm taraflarca bilinip belli bir disiplin ve sistem dahilinde görev yapmalarıdır.

Krizlerin merkezi koordinasyonundan sorumlu olan merkezlerin çoğalmaya başlaması, standartların belli olmayışı, çalışma usul ve esasların belirlenmemesi veya yanlış kurgulanıp ihtiyacı karşılayamaması kriz yönetiminde handicap oluşturmaktadır.

Sonuç olarak; kriz yönetiminin afet yönetiminden ayrı bir disiplin ve uygulama alanı olarak kabul edilip politika değişikliği yapılması sonrası üst yönetim yanında bakanlık, kamu kurum ve kuruluşlarınca; önerilen modele göre kriz öncesi, anı ve sonrası dönemleri kapsayan bütünleşik, süreç ve sonuç odaklı kriz yönetimi için kurumsallaşmaya gidilmesinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

